

GAZETA LITERARA

Anul VII nr. 33 (335) joi 11 august 1960

ORGAN SĂPTĂMINAL AL UNIUNII SCRITORILOR DIN R. P. R.

8 pagini 50 bani

CRITICA ȘI VIAȚA

În centrul preocupărilor scriitoricești se găsește azi efortul de a realiza o cît mai strînsă legătură a literaturii cu viața poporului muncitor, constructor al socialismului. Aprecierea cuprinsă în Raportul C.C. al P.M.R., prezentat de tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej la Congresul al III-lea al partidului, potrivit căreia, pentru realizarea operelor literare „la nivelul înalțelor exigențe artistice și ideologice ale partidului și poporului”, se cere îndeosebi „cunoașterea aprofundată a realităților, studierea lor îndelungată, contactul viu, permanent al artistului cu oamenii muncii — viitori eroi ai operelor sale” — a găsit un ecou puternic în rîndurile scriitorilor, pentru că răspunde cerinței celei mai stringente a creației. În ultimii ani tot mai mulți scriitori și-au dat seama că deosebită acuitate a literaturii noastre nu se poate dezvolta în continuare pe drumul ascendent al realismului socialist, decît ca o literatură a actualității, ca o măturie artistică a vremii. De aici și cerința cunoașterii vieții, ca un imperativ de primă însemnătate.

„Tineretul nostru are în fața sa un vast cîmp de activitate, pentru afirmarea nestăvilită a energiei și entuziasmului său creator, pentru împlinirea celor mai îndrăznețe măștințe închinată fericirii poporului și înfloririi patriei.

Uniunea Tineretului Muncitor trebuie să intensifice munca de educație politico-ideologică a tineretului, să-l îndrume pe tineri spre ridicarea continuă a calificării lor profesionale, însușirea tehnicii noi, îmbogățirea cunoștințelor științifice și de cultură generală, pentru a deveni constructori pricepuți ai economiei și culturii socialiste.”

(Din Raportul C.C. al P.M.R., prezentat de tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej la Congresul al III-lea al P.M.R.)

Dreptate pentru Congo

În Congo continuă să se mențină o situație extrem de încordată. Trupele agresoare belgiene staționează în mod ilegal pe teritoriul acestei țări, dădîndu-se la represiuni împotriva populației pasnice care este potrivnică creării unei așa-zise Katanga „independentă”. Hotărîrile vulate pînă acum de către Consiliul de Securitate nu au fost încă respectate, forțele O.N.U.-ului neîndeplinindu-și sarcina de a asigura evacuarea trupelor belgiene din Republica Congo.

Un rol destul de îndoielnic l-a jucat în această dramă impeturoasă, dl. Hammarskjöld, secretar general al O. N. U.-ului. Prejăcîndu-se într-un voiaj diplomatic, d-sa a zburat de la Bruxelles la Leopoldville și de aci la New York, ducînd intense tratative, fără să caute ca, prin toate mijloacele, să se aplice neîntîrziat rezoluțiile Consiliului de Securitate. Dimpotrivă, recunoscînd că prezența agresorilor colonialiști pe teritoriul congolez creează o situație foarte gravă, d-sa a contramandat ordinul prin care trupelor O. N. U.-ului erau imputernicite să pătrundă în provincia Katanga. Dl. Hammarskjöld s-a speriat foarte tare de amenințarea marionetei Chombe cu „opozitia armată” a celor 600 de oameni împotriva celor 11.000 de soldați ai trupelor O.N.U.

Fără să nimeni nu este alfit de naiv să-și închipuie posibilă o asemenea „rezistență”.

D-sa a criticat guvernul central al republicii Congo pentru „nerăbdarea” dovedită în legătură cu rezoluarea acestei chestiuni și „neîncrederea” manifestată față de comandamentul O.N.U. în ducerea la bun sfîrșit a sarcinilor sale urgente. Ar fi greu de vorbit de

„nerăbdarea” unui popor care a îndurat decenii de-a rîndul opresiunea și exploatarea colonialistă și care, în sfîrșit, tușele să-și recapete cu un ceas mai devreme independența reală și integritatea teritoriului, amenințate prin această politică de tergiversări.

În ce privește „încrederea” în forțele O.N.U., ea nu poate fi cîștigată decît prin aplicarea imediată a noii rezoluții a Consiliului de Securitate, prin însușirea exercitării tuturor prerogativelor guvernului central al Republicii Congo asupra întregului teritoriu.

Guvernul congolez este în drept să adopte o atitudine mai fermă și să recurgă la mijloacele pe care le va găsi necesare pentru a lichida agresivitatea colonialistă și a apăra independența țării. Republica Congo nu este la discreția puterilor colonialiste, ea se bizuie pe solidaritatea țărilor afro-asiatice, pe sprijinul lor diplomatic și militar, pe sprijinul întregului lagăr socialist în frunte cu Uniunea Sovietică. De altminteri, amploarea protestelor, energia acțiunilor diplomatice purtate pentru curmarea agresiunii militariste belgiene, conțin indicația că această luptă justă, la care se asociază întreaga opinie publică mondială, nu va înceta pînă ce colonialiștii nu vor fi siliți să bată în retragere.

Actuala ascuțire a tensiunii în jurul problemei Congo-ului este determinată exclusiv de agresivitatea trupelor colonialiste. Iată de ce considerăm că proiectul de rezoluție votat în ziua de 9 august a.c. de către Consiliul de Securitate, marchează un pas înainte, o nouă înfrîngere pentru colonialism. Hotărîrea Consiliului de Securitate trebuie aplicată neîntîrziat!

Ieronim ȘERBU

IULIA ONIȚĂ „Portret de muncitor”

Mîndria și obligațiile noastre

Oricine vorbește despre succesele literaturii noastre nu poate să nu sublinieze, ca un fapt important, că, în anii noștri, s-au format și s-au impus atenție maselor de cititori o serie de scriitori tineri talentați. Cei mai mulți dintre ei au dat lucrări de o autentică valoare artistică, recomandînd pe autori lor printre scriitorii de frunte ai literaturii noastre realist-socialiste. Așa este cazul, nu acum întîia oară citit, al unor cărți ca „Străinul” sau „Setea” de Titus Popovici, care au cunoscut în ultimii ani câteva ediții de mare succes nu numai la noi în țară ci și peste hotare.

Explicația cea mai firească și cea mai adevărată a unui astfel de fenomen o găsim în grija părintească acordată de partidul clasei muncitoare îndrumării și educării scriitorilor. Crede că fiecare dintre noi, cei tineri, se scootese fericit că a intrat în literatură înarmat, de la bun început, cu ideile celei mai înalte filozofii, marxism-leninismul, că a putut cunoaște și participa la marile prefaceri revoluționare prin care a fost creat poporul nostru. Fieciunul parte din prima generație de scriitori eroștii sub zodia socialismului, fericirea noastră trebuie să fie cu atît mai mare cu cît ne dăm seama, prin exemplul înaintașilor, de cîte răzăciri sau dramatice căutări și dibuiri am fost scutiți. Să ne gîndim apoi la soarta tinerilor scriitori din Occident azvîrșiți între Scilla și Charybda unei lumi dominată și în cultura de atotputernicia „secolului de bani”.

Afirmîndu-ne deci mîndria de a fi profund dezvoltați ideologic partidului și hotărîrea fermă de a servi prin scrierile noastre cauza construirii socialismului e bine să ne examinăm din cînd în cînd stînterul pe care îl dorim în cărucă de construcții îndrăznețe, demne de epoca noastră.

Dacă ne uităm în jur vom vedea că alături de întregul popor, tineretul țării noastre muncește cu entuziasm și abnegație, este prezent peste tot unde se făcuse zestre de aur a prezentului și viitorului. Munca aceasta a primului și înaltului apreciere de la tribuna esului de la III-lea Congres al Partidului. Acum tinerii muncitori, țărani, elevi și studenți se întrec cu ei și mai multă hărnicie să dea viață Direcțiilor trase de Partid, să împlinească cu entuziasm și roade bogate Congresul al III-lea al Uniunii Tineretului Muncitor.

Despre proza tinerilor

— Citesc operele scriitorilor tineri cu o adîncă iubire și de cîte ori simt zădărnici în fața talentului mă bucur ca de propriile mele înfăptuiri. Alenu Ivan Ghilic, Teodor Mazilu, Nicolae Velea, Vasile Brebeanu sînt nume de mult cunoscute, care și-au meritat pe deplin nimbul dragostei cititorilor. Voi sălăruir în aceste câteva cuvinte asupra unui om pe cît de modest pe atît de talentat. E vorba despre Ștefan Bănuțescu, colegul meu de redacție, prietenul meu de drum către frumusețile țării noastre. Am aflat că după ani de ezitări, după ani de muncă încordată, Ștefan Bănuțescu a predat la E.S.P.L.A. prima sa carte. Încă nu-l cunosc fiul dar am nădejdea că va prezenta frumusețea pe care le cuprind lucrările lui tipărite prin gazete. Este un iubitor al naturii și are forță de evocare a oamenilor și a lucrurilor.

— Cîți cere și-ți impune condiții aspre de șlefuire pînă la esență. În această privință lăsaș putea asemăna pe cel de serie schite cu șlefitorul pietrelor scumpe care dintr-un bulgăre informe, aspru și colțuros, scoate piatra de finețe și gingașă razei de lună.

Eusebiu Camilar consideră că nu nuce pe manuscris, elaborarea măgaloasă, grija pentru stil sînt determinante pentru valoarea operei literare.

— Dincolo de aparențe, operele marilor scriitori cuprind șiraguri înfîlitate de nopți albe, căutări și chin, renunțări la bucurii elementare. Ceea ce am mai remarcat în scrierile de pînă acum ale înarului meu prieten este grija deosebită față de stil. Prin lucrările lui demonstrează și cunoașterea legii principale a creației literare, legea care cu alte cuvinte se numește documentare.

— Documentarea ei se pare deci esențială pentru creația artistică?

— De bună seamă fără cunoașterea deplină, totală a oamenilor și lucrurilor și a limbii, nici nu poate fi vorba de realizări artistice. Orice de înzestrat ar fi cineva, oricît de mare l-ar fi averea culturală, totul este zadarnic fără contactul permanent cu realitatea. Scriitorul care ignoră, care ia în deridere sau ocolește acest adevăr nu se va realiza niciodată.

— Cum înțelegeți să se facă munca de documentare?

— Scriitorul nu are voie să treacă nepăsător pe lîngă nimic. Dacă în drumurile documentărilor noastre ne pleacă ochii asupra muncii construc-

țiilor, nu trebuie să uităm a ne pleca auzul către felul cum vorbesc. De cele mai multe ori de acolo de unde nu te aștepti răsare expresii și imagini de o frumusețe unică. Nu înseamnă însă că scriitorul trebuie să copieze graiul cuiva și să-l reproducă.

Formarea stilului e un lucru complex și înscărnă căutare, cercetare, muncă de șlefuire. Fără o cultură bogată, fără învățarea necentenită a limbii, fără nămea la construirea imaginilor nu vom putea aduce nimic din cititorului mult așteptat de lucrări artistice. Noi, scriitorii de diferite vârste, avem fericirea de a încorpora lumina soarelui odată cu cel mai mare diavol în învățării noastre, Mihail Sadoveanu, care și-a creat o limbă atît de frumoasă, atît de dulce, atît de plastică totodată, numai în urma căntărilor și muncii necentenite.

Eusebiu Camilar ne-a vorbit apoi despre condițiile optime de viață și de muncă create de partid tinerii generații de scriitori.

— Noi scriitorii aparăm în constelația atît de frumoasă și entuziasmului nostru, ale cărui arpi au căzut de altcînd ori în scrum. Mulți dintre cei cu arpiile arse nu s-au mai ridicat niciodată, în vremea capitalistă cînd mizeria era socotită condiție primă a creației. Repet aceste lucruri vorbind despre scriitorii tineri dintr-o datorie elementară: Fondul literar cu mijloace de deplasare în inima realităților, drepturile de autor, statornicie și aparate de lege — iată doar cîteva din bucuriile pe care cei vechi ni le puteau visa.

În aceste câteva cuvinte nu am încercat să dau slădiri, ci la cererea reacției am mărturisit cîte ceva din chinurile experienței mele. A vorbi despre oamenii tineri înseamnă a vorbi despre una dintre cele mai mari valori omenești, înseamnă a vorbi despre entuziasm, despre entuziasmul dezvoltat de idealurile și înfăptuirile socialiste. Tineretea nu se poate concepe fără această înaripare, fără această înflăcărare care mină înainte generațiile și pune sigiliul nobileții pe toate înfăptuirile omenești. Ne putem considera bătrîni numai cînd lășăm uneltele din mînă, numai cînd acceptăm de bună voie apropierea anostimului celui moribund. Bătrînețea este o chestiune de acceptare. Consider că în artă nu există oameni tineri și bătrîni, arta însăși fiind cea mai puternică expresie a tineretii eterne a omenirii.

De vorbă cu Eusebiu CAMILAR

— Ce înțelegeți prin „evocare”?

— Pentru mine, evocarea înseamnă și puterea de a descrie lucrurile văzute și trăite, nu doar reînvierea oamenilor și evenimentelor din timpuri stinse.

— Cu alte cuvinte, evocare este și un reportaj bun. Ce loc ar trebui să ocupe această specie literară în creația unui tineri scriitor?

— Reportajele sînt de cele mai multe ori faze elementare ale schițelor și navelor. Foarte mulți dintre tineri au apucat pe această cale. Părearea mea este că drumul cel zădărnice fără contactul permanent cu realitatea. Scriitorul care ignoră, care ia în deridere sau ocolește acest adevăr nu se va realiza niciodată.

— Cum înțelegeți să se facă munca de documentare?

— Scriitorul nu are voie să treacă nepăsător pe lîngă nimic. Dacă în drumurile documentărilor noastre ne pleacă ochii asupra muncii construc-

ACOLO ȘI AICI

red că a discuta despre caracteristicile generației tineri din țara noastră înseamnă înaintea de orice a sublinia existența și țîria idealului: Apusul capitalist n-are idealuri. Cîți cărțile scriitorilor noi, anchetele revistelor, dezbaterile despre și pentru tineret: un leit-motiv străbătut lumea capitalistă; e vorba de absența idealului superior. Occidental burghez nu mai are puterea de a oferi. E poate mai mult și altceva decît o absență, e un vid care chinuie și macină conștiințele, împingîndu-le la disperare prin capăt. Sufletul e ne-mobilizat, prin ungherele sale bal toate vînturile și ploaia trece prin acoperiș. Pustiit. Și, cum pustiit a acesta te face să urli, trebuie ceva întru umplerea golului, ceva care să te ajute, măcar pentru o clipă, să uși durerea neștută și nedefinită, ceva adică în genul unui somnifer sau deconectant al gîndirii. Atunci apar

mult cunoscutele stupefianțe ale Apusului contemporan.

Apare alcoolul, băut în asemenea cantități și de către asemenea caștitate, în ci, ca în Suedia, ștatul înri-coșat vine rachiul pe cartela și cu coadă, ca sa nu rămînă fără generațiile nouă.

Apare acel dans unde mișcările umane sînt înlocuite, dînd se danșea hipertrufiat, cu mișcări urangulante, plăcerea firească cu isteria neîreșată, prezența civilizației într-o sală de dans cu 200 scaune rupte, pe scară și, ca în S.U.A., manifestații de stradă cu zeci de morți, sute de ranți și mii de geunuri sparte atunci cînd nu se mai găsesc locuri la concertul de jazz al lui Bill Haley.

Apare erotismul fără iubire, dezgustat și dezgustător.

Apare 150 km/oră pe șosea și automobilul întru spargerea capului personal, care urca emoție tare, dar și a capului din mașina învecinată, care merge liniștit cu 70, la pescuit.

Apare crima, cu mereu discutatul

procentaj de tineri criminali, care crește, crește mereu.

— Și, în sfîrșit, cînd nici măcar crima nu mai aduce mulțumire sufletească, apare, precum (fărăși) în Suedia, sinuciderea într-o măsură u-luioare. Ultimele pentru observatorul superficial care nu poate pricepe cum este cu puțință ca într-o țară care, ferită sute de ani de războaie, a atins un nivel economic ridicat, tineretul să se arunce sistematic din turnul catedralei pe caldarîm, ori să-și tragă un glonte în timp! Cei lipsiți acestui tineret de este nefericit? Li lipsește un lucru pe care societatea, așa cum este ea aldată acolo, nu-l poate, nu-l mai poate oferi: idealul. Idealul, sau felul, sau perspectiva fiind absente, tineretul care nu a aflat încă drumul — singurul dăslăi înainte mergător — spre socialism, nu știe pentru ce să trăiască. Cheating-gamul e bun, unii îl găsesc chiar delicios, dar dădă cît se pare e prea puțin pentru a justifica viața de om.

★

Idealul adevărat este prezent aici. Este prezent și la tineretul comunist, progresist din Occident.

Idealul acesta, generațiile tineri de la noi l-au primit de la partidul clasei muncitoare, el este cauza construirii socialismului.

Idealul acesta înnobilează conștiințele, dă sens vieții, împiedică apariția viciului, deslănțuie resursele creatoare ale țării, o țară în stare latentă, oferă un orizont, atrage spre activitate construcții, precum un magnet. Tineretul nostru știe pentru ce trăiește, el a dobîndit conștiința misiunii sale istorice revoluționare. Or, a trăi autentic înseamnă a face istorie.

Cîntec

C-un gînd foșnesc toți arborii, mai pur și cu-o bătaie-a inimii, răsună larg discul orizontului din jur parcă lovit de-un răsărit de lună

Cu timpu-acesta, bolții îi supun rubine și smaralde, ametiste și cărmida trupului mi-o pun la ridicarea lumii Comuniste

Nichita STANESCU

ÎN ACEST NUMĂR:

- TINERI SCRITORI
Articole despre Nicolae Labiș, Cezar Baltag, Leonida Neamtu, D. R. Popescu, Nicolae Velea pagina 2-a
- ÎN CINSTEA CONGRESULUI AL III-LEA AL U.T.M.
Proză și versuri de: Corneliu Ișcu, Rusalin Muresanu, Mihai Negulescu, Nicolae Stoian, Aural Storin pagina 3-a
- CEI DE 20 DE ANI
Anchetă pagina 5-a

Al. MIRODAN

Adriana ILIESCU
Ion BRAD

Ciudățenia maistrului Cojanu

„Alături de întregul popor muncitor, minunatul tineret al patriei noastre, muncind în producție și învățând în școli și institute, participă cu entuziasm la lupta pentru dezvoltarea economiei și culturii, aducând o contribuție de preț la obținerea tuturor victoriilor noastre”.

(Din Raportul C.C. al P.M.R. prezentat de tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej la Congresul al III-lea al P.M.R.)

EMIL MEREANU

„Construim”

— Ba da, numai să vrei, l-a răspuns meșterul Mărgăritaru.
— La care Văduva a ris:
— Fii mai serios! Ce-ți trebuie asta? Nu câștigă bani destul de frumoși cu aparatul tău de sudat?

Răducanu nu l-a luat în seamă și, la „turnul de amestec”, a lucrat după schema cântind desenul tehnic.
Maistrul Mihai Cojanu, în ciuda celor patruzeci și cinci de ani ai săi, în ciuda citorva fire albe ce-i argintesc pe la temple, are o față buclărită și niște ochi blinzi ca de copil. Când îl auzi vorbind, cînd îi ascuți pasiunea și entuziasmul din glas, zici că e un tinăr. Și, numai cînd stai de vorbă cu el, numai cînd îți dai seama că expresia blîndă a ochilor și vesnicul său neastîmpărîmîbă pricopea căpătîie în treizeci de ani de muncă, îi dai adevărata vîrstă.

Maistrul Cojanu este într-o veșnică căutare. Cînd se apropie de un om, privirea lui nu mai are blîndețea caracteristică. Ele devin cercătoare, iscoditoare. „Am o ciudățenie, spune maistrul rîzînd. Cînd vîd un om lucrînd în echipă pe care le conduc, întotdeauna mă întreb cum ce-aș putea face din el: șef de echipă, brigadier, meșter... chiar. Da, da, pe cîntîi că e o ciudățenie, nu reușesc să vîd oamenii așa cum sînt”.

Cu această ciudățenie, din anul 1919 de cînd lucrează în întreprindere, Cojanu a ridicat, pe lîngă sutele de oameni pe care l-a calificat, vreo patruzeci de șefi de echipă și vreo optsprezece maistri. Și astfel, în luna ianuarie a anului acesta, maistrul Cojanu l-a „mîrosit” pe Răducanu, care ncu venit pe șantierul de la Brazi, lucra într-o echipă de cazan-gii. L-a descoperit în timpul pauzei de prînz cînd șchilea lucrării. I-a dat patru oameni pe mîna și a format o echipă. Se temea puțin Răducanu de răspundere, dar sprînjul maistrului l-a făcut din ce în ce mai încrezător.

— Într-o zi, și-a luat inima în dinți: — Maistru, știu, nu mai avem nevoie de mecanicii de pe grupurile electrogene (fiecare sudor avea ca ajutor un mecanic pentru grupul electrogen). Știi, am învățat noi să le punem în funcțiune și să le îngrijim.

Ochii de copil ai maistrului s-au umplut de bucurie; l-a luat, l-a îmbrățișat:
— Iartă-mă, Răducanu, că sînt egoist. Te-mbrățișez pentru că mîi dai încredere-n mine și-n alegerea pe care le fac. Bun, am să spun mecanicului șef să și ia înapoi băieții.

— Cum să nu-i ia, meșter! — Bun să nu-i ia? Meșterul nu mai pricepea nimic.

— Foarte bine, pentru că și pe ei am început să-i învăț sudoritul, așa că echipa s-a mărit la opt. Dă-ne de lucru ca pentru opt. Vrem să devenim brigadă U.T.M.

De emoție, meșterul nici nu mai știu ce să spună. Asta îl întrecuse chiar și pe el.

De la o vreme, meșterul Cojanu nu mai dă prin partea asta a șantierului decît cînd îi e dor de băieții. Incolo, pasiunea lui de răscolire în sufletul oamenilor pentru a le descoperi calitățile și-o practică printre altele echipe. Aici știe că are un „concurrent” în Răducanu, care, numai la cîteva luni după ce-a fost făcut șef de echipă, și-a cîștit primirea lui în rândurile membrilor de partid „lansînd” un nou șef de echipă, pe Anton

Popescu, un băiat care a lucrat pînă acum cu el.

Și ceilalți doi, dintre cei care au lucrat în echipă, se pregătesc acum, iar meșterul, grijuliu, i-a mai adus în grijă cinci inși de la școala de calificare. Cu băieții aștia de la școala de calificare (patru zile pe săptămîna lucrează în echipă, două, învață) și meșterul Cojanu și Răducanu au avut desul de lucru. Se duceau după materiale și cam zăboveau cîte o oră și mai bine. Pe unul dintre ei l-au pus în discuția brigăzii. A fost pedepsit dindu-i-se să deslăcă un nod de îmbinare strict, pe unde curgea motorina.

— Pește vreau cîteva ore, cînd s-a dus să vadă ce-a făcut, Răducanu a rămas uimit: băiatul nu era murdar nici măcar pe virful degetelor.
— Ce-i Barbu, nu te-ai apucat încă de treabă?
— Ba da, sînt pe terminate.
Și Anghel Barbu îi arată alături ca-pacele înlocuite.
— Păi cum?
— Nu mai pricepea nimic. Pînă cînd văzu în mina băiatului o ciudată sculă lă formată dintr-un clește, o țija și niște chet.

— Cine ți-a dat asta?
— Nimeni, eu am făcut-o.
— Cum?
— Am făcut-o să mă feresc de murdărie.

Răducanu a luat ingenioasa sculă și a cîntărit-o în mîna multumit.

Simțea de la o vreme cum îl furnică din ce în ce mai mult lucrările la biocurile de ulei de la Teleajeni, a venit și Vasile Văduva cu echipa lui să lucreze pe șantierul de la Brazi.

Nu lucrează rău. Nici oamenii nu s-nemulțunîți în echipa lui. Se câștigă destul de bine.

Dar cîtă diferență între Văduva și fostul lui lucrător!

În echipa lui Văduva, dacă nu vor interveni alți factori, și peste zece ani se va lucra la fel. În echipa lui Răducanu e o continuă fierbere: oamenii se califică, se formează, se perfecționează, devin la rîndul lor capabili să conducă echipe, să formeze alți oameni și astfel ritmul muncii crește, termenele se scurtează, se construiește în luni ceea ce altă dată se construia în ani, se pot prevedea planuri din ce în ce mai îndrăznețe.

— Ei, pe cine „lansăm” acum? îl întreba zilele trecute în șoaptă, făcîndu-i cu ochiul, maistrul Cojanu pe Răducanu.

Tot în șoaptă, ca un mare secret, șeful de echipă răspunde:

— Pe Barbu.
— Barbu? Care Barbu?... Aia...
— Exact! Aia pe care l-am pedepsit să lucreze la nod. Am spus eu că nu ne înșelăm cu el...

Și cei doi pătimași ai iscodirii calităților oamenilor se-ndepărtează. La braț, discutînd ca-ntotdeauna cu (a-cesta este cuvîntul care li se potrivește) pasiune.

Corneliu LEU

Ești țârm spre care năzui...

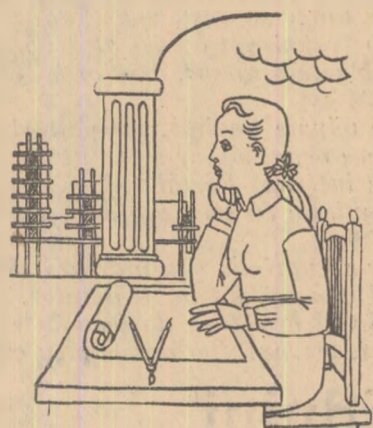
Partidului

Ești țârm spre care năzui, sînt val fără hodină.
Grozav îmi place-n larguri suprema înclăstare.
Cu clocotu-i, furtuna pătrundă-mă deplină
Pînă la stropul ultim cînd știu că-n depărtare
E-un țârm ce cheamă, cheamă un val fără hodină.

Ești țârm spre care năzui, sînt val fără hodină.
Nu lacul ce cu nuferi să se-mpăune poate.
Mai bine sub povară, greu, umerii-mi se-nclină
Corăbii fără număr purtînd cu drag în spate
Spre-un țârm ce-l va atinge un val fără hodină.

Ești țârm spre care năzui, sînt val fără hodină,
Aurării, o, cite nu port în plinu-mi sîpet
Și tuturora toate prinosul și-l închină
Ca Nilu-n revărsarea-i de rod peste Egipt.
Ești țârm spre care năzui, sînt val fără hodină.

Nicolae STOIAN

Peste ani

De lîngă noi, amiaza a risipit dureri,
Amare solitudinii a-nvolburat, în vînturi;
Și-am fost întîii oameni ce nu mai vin din ieri —
Și-nfîția tinerețe ce n-o mai rod pămînturi.

Ne-mpresură lumina, bogată ca un lan
Tălăzuind din praguri de ev, și de departe —
Din altă tinerețe, rămasă peste ani
Ca ultima silabă a luptei peste moarte...

Agonizau sirene sub cer de neguri — sau
De deseurii roșii strada era însuflețită,
Ce teogori în mișă, sub bămbi, încremeneau
Ca pinze de corăbii pe-o mare viscolită!

...De lîngă noi, amiaza a risipit dureri,
Și să urcăm spre schele de-azur ne dă putere;
De parcă cei din vremuri ne suie către cer —
Cu ultimul lor strigăt din pieptul în cădere...

Mihai NEGULESCU

Fruntăș

S-a-nfipt aci cu sonda să se bată
Om și metal și sînge și petrol
Și anii trec ca berzele în stol
Și nu se-ntorc aceiași niciodată.

De cînsprezece ani cu brațul gol
Urînd adîncuri mari de altădată
Scoate țifei din piatră sfîrîmată
Și sus la tîmple iarna-i dă ocol.

El însă n-are timp de-mbătrînit
Ca anul 2.000 e-n luptă deapătă.
Și peste timp, departe, a fișnit
Și-și încordează mușchii de oțel!

Iar vremea stă uimită și-l așteaptă
Întinerind acolo, lîngă el!

Rusalin MUREȘANU

Iubire

...Și dragostea noastră-i o arcă
străbătînd ale mării genuni;
Cînd sus, pe punte, lunecă-n dans aeriene volane
și-n întuneric ard genunchii cu licăr de griu.
cînd stelele se furîșează-n cîntec,
în adînc, într-al corăbiei pîntec,
fochiștii încarcă,
goi pînă-n briu,
flămîndele cuptoare, cu cărbuni...

Fulgere stînsse mi se năruie la picioari,
supuse păsări de mare,
năvodul ploii-l spînzur de vîntrele,
zinele mării-mi răsar, la întoarcere,
ivite din lună
cu alge în talgere,
sparg norii, cu virful catargelor mele
și te înfrîng, furtună!

Să nu se stingă focul, să ne hrănim iubirea,
așa cum hrănim văzduhul, cu aripi de vultur.
adîncul, cu lămpașe de miner,
izvoarele, cu-a trupurilor sete,
pădurile, cu umbra unei fete
și cîmpurile cu cetății de fier.

String lopata în mîini,
mă bucură a flăcărilor zoircolire.
Minereu, arzi floare împietrită, minereu —
și m-azvîrlu și eu
în cuptoarele tale, iubire!

Gh. TOMOZEI

Datorie

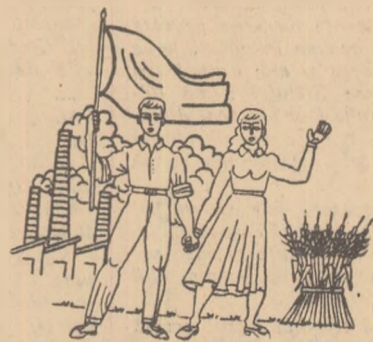
Aș vrea să ne oprim puțin aici,
ca doi copaci la marginea șoselii,
și versurile, ca pe niște ramuri,
să le-așezăm în fața tuturor:
— Priviți. Citiți. Aceștia sîntem noi,
incorigibili ucenici ai lirei,
prea mult adolescenți printre maturi,
și prea puțin maturi printre copii.
Umblăm și căfărași peste vagoane,
ne mai rîstîm și noi, din cînd în cînd,
și criticile, ca niște săgeți,
ne-aduc adesea singele-n obraz.
O, și cîntăm. Există-o fericire
mai mare ca aceea de-a cînta?

II

Tu te-ai născut pe-un cîmp fără urcus,
pe unde se croiește orizontul,
și unde nici un vis n-a cutezat
să dieșuască mai tîrziu de-o noapte.
Eu mi-am lovit înțîia mea priorie
de un perete scund, de mahala,
trecea din cînd în cînd pe-acolo luna
și ne punea acoperiș de-argint...

III

Noi ne-am născut pe-o cumpănă de veac,
cu chipu-nțors în veacul cel din față
și-avem în ochi imaginile sale,
și-avem pe frunte strălucirea lui.
Partidul și-a urcat pe orizonturi
făclia-naltă-a steagurilor roșii,
și zilele, ca niște corăbii de lumină,
în fața noastră le-a desfășurat...
O, cită nesfîrșită strălucire!
Ne-a răscolit un cîntec și l-am spus.
și glasul tremura emoționat
cînd a văzut cum știe el să cînte...
Și, iată, într-o zi, îi-aiuci aminte?
ne-am întîlnit pe treapta-naltă-a școlii:
unde-am simțit ce mișăloasă-i munca
de-a transforma un simplu glas în cîntec...

IV

Aș vrea să ne oprim puțin aici,
ca doi copaci la marginea șoselii,
și versurile, ca pe niște ramuri,
să le-așezăm în fața tuturor:
— Priviți. Citiți. Aceștia sîntem noi,
incorigibili ucenici ai lirei...
Oare-am cîntat îndeajuns victoria,
și luptele, și forța-acestui veac?
Oare-au vibrat de-ajuns în glasul nostru
iubirea, omnia fără seamăn
i fermitatea unui comunist?
Oare-am cîntat tot ce putem cînta?
Am transformat speranțele în nersuri?
Am dat oare atît cît am primit?

O, cred că noi sîntem datorii cu viața,
cu tinerețea noastră, cu elanul,
cu fericirea, cîntecul. Cu tot...

Aurel STORIN

Desene de BENEDICT GANESCU

Pagină realizată de organizația U.T.M.
de la Uniunea Scriitorilor, în cinstea celui
de-al III-lea Congres al UNIUNII TINERE
TULUI MUNCITOR.

Taina creației

In timp ce căuta broșura tehnică, unde spera să găsească indicația de care avea absolută nevoie, își lăsa apoi Steluța, pontacul său. Steluța inspecționa neîntrerupt camera cu un aer foarte critic și, la capătul acestui examen, își arunca poșeta pe singurul loc rămas liber pe masa suvenirărcată.

— Gata, e tîrziu... spuse Steluța cu voce poruncitoare care se voia drăgălușă. Noi doi mergem la cinema...

Năică nu găsește încă broșura căutată și gîndul că n-ar avea-o în bibliotecă îl îngrozește atât de mult, încît nu auzise prea bine ce-i spusese Steluța. Dacă ar fi găsit-o ar fi fost mai liniștit și poate că ar fi înțeles ce-i spusese Steluța. Dar n-o găsește...

— Hai dragă, să mergem, că n-o să-ți faci statui... spuse încetădit Steluța, ridicînd glasul.

Preocupat de acea broșură de care avea absolută nevoie, Năică nu înțelege exact ce-i spusese Steluța. Nu înțelege exact sau n-avea timp să înțelegească exact. Presimțise însă că-i spusese ceva urt, dar nu avea chef să-i răspundă, să se ta la discuții cu ea. Nu la ce-o să-i mai spună Steluța se gîndea el atunci.

— Ai o clipă răbdare, răspunde Năică, jura să se întoarcă spre față. Steluța își pierduse răbdarea. Ea să dovedească băiatului că ea nu admite să fie tratată cu îndiferență, își luă cu un aer energic poșeta și se pregătise de plecare. Obsedat de broșura aceea tehnică pe care o tot căuta și n-o găsea, Năică nu observă atitudinea plină de minie a fetei și n-își dădea seama de faptul că ea se lăsa de mâna ei în jurul energic în care-și luase poșeta de pe masă. Steluța înțelese și ea situația. De aceea, și mai înfruntată ca înainte, puse poșeta la loc. Aștepta să facă din nou acest gest, dar nu acum, mai tîrziu, o să mai aștepte ea cineva clăp, cînd Năică o să se uite la ea și o-o observe.

Dar speranțele fetei se dovediră neîntemeiate. Zădărnici aștepta să-i spună ceva tare de la obraz; era convinsă că Năică nici n-ar fi ascultat-o. Înjurată, că nu găsește broșura mult căutată, Năică răsturnă toate cărțile jos, pe covor.

— Unde dracu o fi, că doar așeză am citit din ea?

Steluța era îngrozită nu numai de faptul că Năică nu-i dădea atenție. Mai îngrozită era de pasiunea pe care o depunea Năică în găsirea acelei cărți de care, susținea el, avea absolută nevoie. De aceea, ca să se pribzube, continua să-l îndoaie într-o privire ironică și să plîndească cîntă cînd el o să observe gestul cu care o să-i rădea poșeta și o să plece. De fapt Năică uitase de Steluța; așa că fata, în mod cu totul inutil îl orbinea ironic.

— Eu nici nu exist pentru tine... încercă Steluța să-i amintescă de prezența ei.

Fata veni lîngă el în speranța că apropierea ei îl va tulbura.

— Am găsit-o! strigă Năică transfigurată de bucurie. Uite-o, Steluța! Brosura asta o căutam ca un nebun... Steluța rămase jignită, cum rămîne o femeie frumoasă căreia nu i se dă atenția cuvenită.

Năică înțelese că Steluța fusese jignită. Înțelese de asemenea că fata o să se supere și n-o să mai treacă multă vreme pe la el. Înțelese toate acestea, dar nu se putea aventura într-o discuție îndelungată cu Steluța pentru simplul motiv că nu avea timp. Luase cu greu această hotărîre, deoarece știa că toate lucrurile pe care le amînase din pricina inovației, le va resimți după aceea și mai acut. După aceea, apropierea Steluței îl va tulbura și mai mult. După aceea, discuția cu Steluța va fi și mai dureroasă și mai complicată. Dar numai după aceea...

Socotind-o necesară, luă această hotărîre cu liniște, jura să soadă.

De aceea cînd Steluța părăsi suferănt camera nu trăi evenimentul în toată gravitatea lui.

— După ce voi termina lucrul am să sufer din cauza asta... După ce voi termina lucrul am să întreb de ce a plecat Steluța jura să-i spună un cuvînt. După ce voi termina lucrul am să mă duc la ea, o să-i explic. Am să sufer după ce termin...

Steluța cită, luînd o asemenea hotărîre, Năică se simțea într-un fel, încă misterios, încă neclar, mai sigur ca niciodată de dragostea Steluței.

— Ce fel de om ești tu, mă, dacă n-ai dragoste de colectiv. Ce e mă, în sufletul tău? Numai la persoana ta te gîndești?

— Starea de spirit în care se găsea în momentul de față i se părea lui Năică cea mai potrivită pentru lucru.

— Gîndește-te bine ce faci, măi Grosule... Te pîmbi de colo pînă colo, ca un om jura căpățîni.

— Ce e mă cu tine? îl întrebă Grosu, de data asta cu adevărat supărat.

— Nu s-a întîmplat nimic... spuse liniștit Năică... Lucrez la o inovație...

Fragment din romanul „Aceste zile și aceste nopți” de Teodor MAZILU

Dar ca omul care aflase brusc, printr-o neașteptată asociație de idei cheia pe care o căuta, Năică se îndirji și mai mult. Discuția cu acest om care voia să plece din fabrică, care nu se simțea legal de colectivul lui de muncă, îl ajută parca să găsească soluția cea mai potrivită pentru rezolvarea inovației. Desigur, nu discuția propriu-zisă, Grosu nu-i spunea nimic interesant, el înverșunarea pe care el, Năică, o denuncea în apărarea unui punct de vedere pe care-l socotea drept. Discuția aceasta îi dădea o stare de spirit pe care Năică o numea „stare de atac”, stare sufletească în care Năică rezolvasse multe probleme, descurșase tîna multor lucruri.

O piedică în calea inovației, o piedică pe care nici nu o bănușe, era tocmai atitudinea lui față de Grosu, o atitudine pe care o socotea acum ca prea îngăduitoare. Și Năică avea sentimentul că nu descoperise încă cheia inovației, tocmai fiindcă nu-i criticase prea tare pe acest lui-ribric pe acest om care nu-și iubese fabrica. Năică avea convingerea că dacă îl va critica așa cum merită, dacă-i va spune în fața lui ce crede despre el, va desopri și taina inovației.

— Păi bine, mă Grosule, spuse tare Năică, nu-ți e rușine să pleci din fabrică? Nu-ți e rușine să ieși om în etate, să n-ai dragoste de colectiv?

Grosu nu se așteptase la o asemenea ieșire din partea lui Năică, mai ales acum după ce-i spusese că taică-su e secretar general la Federație.

— Păi n-ai spus că taică-tu e secretar general la Federație? cu timiditatea omului care nu se hotărăște să fie demn înainte de a fi precis despre ce e vorba.

Lui Năică nu-i plăcu că Grosu îi amintise gluma cu taică-su și cu Federația. În atitudinea lui cam prea glumească față de greseliile fotbalistului Năică vedea explicația neresușitei sale de pînă acum.

— Nu-i adevărat că taică-meu e la Federație... Am făcut și eu o glumă. Dar tu, tu de ce ești luteră om?

— Că e expresia asta, Năică? se mira Grosu domol, întrebîndu-se în sine dacă și el bine sau nu să se supere.

Năică era transfigurată; era convins că găsisse soluția cea mai nimerită pentru rezolvarea inovației. Cu cât se purta mai drastic față de Grosu, cu atât soluția i se înălțase într-o formă mai concretă. De aceea dornic să termine cât mai grabnic inovația la care lucra de atîta vreme, se năpusti asupra jucătorului de fotbal cu o ploaie de epitețe.

Inocanția lui Năică urma să fie pusă în aplicare pe o scară largă încă în săptămîna asta. Dintr-o elogiile care i se adusesse cu acest prilej în plăcușe cel mai mult-cel făcut de director: „Bravo Năică, ai făcut un lucru foarte necesar”. Ceteroraltă îl se părise că directorul se purtase cum trea sobru, dar Năică așteptase tocmai asemenea cuvinte. În comparație cu acest elogiu care-i demonstrase că făcuse un lucru de care uzina avea absolută nevoie, celelalte laude, „mînd de aur”, „cap de inventator”, i se păreau palide și lipsite de însemnătate.

Acum fotografia lui Năică, o copie de pe fotografia veche de pe vremea cînd era încă elev la școala profesională, se găsea la panoul frunțiilor în producție din piața Bălcescu. Întîmplarea a făcut ca tocmai la locul acela Steluța să-și dea întîlnire cu tînrul cu care intrase în vorbă după ce se certase cu Năică. Locul întîlnirii fusese stabilit de băiat: „Dragă Steluța, la Bălcescu, acolo unde e și un panou cu frunții”. Și el n-avea de unde să știe că locul acela era cel mai puțin potrivit pentru un asemenea eveniment.

Steluța venise mai devreme și în locul tînrului pe care de-abia îl cunoscuse o întîmpină chipul lui Năică din fotografia aceea mai veche.

Dedesubtul fotografiei citirea scrisese cu tuș numele întreg al lui Năică, ce anume inovație făcuse și ce economii adusese inovația, zădărnici. Steluța avea sentimentul că aceste cuvinte strict tehnice, sînt niște cuvinte pe care Năică i le spusese cîndva în „șoapă”, numai pentru ea, și ea nu știau ce le aceluie. Aceste cuvinte îi căror înțelepciune nici nu-i cunoștea și i devediră într-un fel apropiate: îi amintea foia îngîndurată a lui Năică, bucuria lui copilărească cînd găsisse broșura aceea pentru care răsturnase toate casa. Căci, lucru ciudat, Năică i devenise apropiat acum tocmai printr-o stare de înaintare, în seara cînd se certase cu el, îi apăruse îndepărtat și străluc. Raportul că în seara aceea nu oosisă să discute cu ea și nici să meargă la cinema din pricina inovației la care lucra, nu îi mai părea un refuz oarecare, un gest urt, ci ceva misterios, tîmbrat, nemotivat. Steluța citise încetădit explicația la fotografia de pe panou, ca și cum explicațiile acelea tehnice ar fi fost o scrisoare de dragoste în care jura că nu o poate dezlega. Îl devenise apropiat tocmai prin răcaza cu care se purtase atunci cu ea. „Lasă-mă, Steluța, de comedii muzicale mă arde mie acum”. Aceste cuvinte, după ce înțelese rațiunea obositorii lui Năică, acum după ce înțelese ceap din sufletul lui, îl apărău ca niște cuvinte unice, pe care numai Năică le putea spune pe lumea asta. De aceea, își amintea toate reproșurile pe care i le adusese Năică din neboulă de a răsturna dragostea sau poate din neștie de a suferi din pricina lui Năică. „Dragă Steluța, cum poți să prefăzi să mergem la cinema cînd eu am ceva de lucru atît de necesar?”. Mai lasă-te dracului de fleacuri...” Își amintea aceste reproșuri din nevoia de a fi alături de Năică, de a-i reconstitui imaginea. Și cînd îl dădea dreptate, în sufletul ei se aprîndea speranța, convingerea că nu-l pierduse încă.

Cuvintele lui Năică o îndolăuiau, o duceau în altă lume, într-o lume unde se simțea fîrterică și apărută.

De cite ori își amintea asemenea reproș „Steluța, dacă te mai fii de

mahalogisme, mă-nfuri!” suiea în cîntă, ca la amintirea unei aventuri extraordinare.

Cînd tînrul acela cu care intrase în vorbă după ce se certase cu Năică, venea surzător la înfîlire, făcîndu-i din depărtare semn cu mina. Steluța îi răspunde ca unui străin era îndrăgostită de Năică așa cum nu fusese niciodată. Dar se purta frumos cu tînrul, cu siguranța pe care i-o dădea dragostea pentru Năică.

— Dragă Steluța, te fac un ci nema?

— Neapărat, răspunde Steluța bucurată.

— E o comedie modernă. O producție franceză. Ai să vezi acolo niște modele de rochii... continuă tînrul acela să vorbească, să demonstreze, să-i explice.

Steluța ascultă distrat sporovăiala tînrului care, ca orice om de acest gen, se grăbea să-și dezvăluie viața interioară. După ce merse cîțiva pași împreună îi spusese că e un băiat de zahăr, iar, după ce traversă trotuarul alături de el dorește să-și petreacă vesele viața, că are o familie bine situată, că lăto e doctor... că un frate e bolnav, că o mărușă sîd în provincie, s-a plecat acolo și trea să se mure la București.

După un șjert de ord tînrul îi comunicase tot ce avea de comunicat lumii în general și Steluței în particular, alit din punct de vedere strict autobiografic cit și din punct de vedere filozofic.

Pe Steluța o piclîseă sincer tînrul acela și era foarte mîndră că discuțiile de acest fel au ajuns s-o piclîsească. De aceea, căscă îndelung și nu duse mina la gură. Voia să vadă toată lumea că la o discuție de acest fel, o fată deșteaptă căscă.

— Eu am plecat... spuse liniștit Steluța, ca și cum ar fi fost foarte firesc să nu mai meargă la cinema, după ce stabilise că vor merge.

Steluța nu era curioasă să știe ce murtă o să facă tînrul, așa că nici nu se uită la el în timp ce-i spusese dureroasele cuvinte. Nu era curioasă nici să vadă părerea lui, așa că plecă imediat, li era indiferent ce impresie o să facă atitudinea ei, ze o să zică el după aceea.

GH. ȘARU „Uteclisti”

CEZAR BALTAG

O explozie de lumină! Lumina care incendiază noaptea, rodește cîmpurile, urcă sevele tinere și mișcă sorii în spațiu lumina tînrului și a comunismului: „Sub sorii tăi sporind-mă în bălăzile în cale / nucleu-germînat ca boabele în spic / eu cel mai tîndr arbor al bălăzilor tale / spre zările de purpur mă ridic”. („Partidului”). Sub cerul lui Baltag strălucesc acele zile cu trei sorii în frunte care nu se aflau îndărătul lui Eminescu — așa cum credea Poetul — ci în fața, mult în fața sa: astăzi! E o asemenea abundență de soare în poezia lui Baltag, ca strigătul în via, o asemenea abundență de lumină încît cititorul se simte inundat de bucuria poetului: „O, singele meu luminos, / O, trupul meu înflorit / Sint fericit că trăiesc / Sint fericit”. („Inscripție”).

Ca în pictura lui Van Gogh se rostogolește sorii uriași, multiplicați halucinant:

In anii mei cei tineri curg sorii imeniși / Ca-n douăzeci de albi virile și fecunde, / Mi-aluneacă-n artere, neprețuitul ei, / Cu valul lor de aur și foc să mă îmunde. („Războiul”)

Dar nu e soarele lui Van Gogh acesta, nici locul nu este acela ce, în „Oda în metru antic” îl chinuia pe Nessus, semnificația lui e limpede („Cu noi mai este și soarele, snop de certitudini fierbinți”), culoarea lui e culoarea izbînzii. Soarele e fructul de aur al viselor umanității, Comuna de aur: „La capăt — visele / și rotunda lor împlinire: soarele.”

Lumina nu este la tînrul poet o imagine sau un motiv poetic ci expresia vibrației sale secrete, iradiază tinerii viguroși și pure proiectată în viitorul comunist. Așa se explică, între altele, circulația luminii în plante și oameni, sevă transparentă, și transfiguratoarea, aproape sonoră în calma ei exuberantă:

soarele, / Il desopse în singele lor vegetal, / Il adună în infina țare a lumii, / Încesîndu-l în albul de somn fluidic și pur, / În tuburi lemnoase de orgă vie („Crengile”). Sensibilitatea la vibrațiile luminii e deosebită și apele tresar, înfiorate de aripa străvezie a soarelui”, strugurii string în boabe lumină lină („In murgul culesului”), oțelul e „întreg ca o flacără densă și albă” („In halele uzinei”), iar toate imaginile particulare se întregesc în imaginea generală a Patriei proiectată spre viitor, spre Comuna de aur.

Să nu limităm avîntul patetic al tînrului Baltag la romantism. Ideile sale sînt clare și lumina mediteraneană care scaldă lucrurile implică o tăioasă înțelegere, o voință secretă și tenace spre luciditate. Clasicismul solar a lăsat un nucleu de concentrare, nu merse realizată, dar pe care o bănuim profundă. Baltag e un apolitic cu aripi romantice iar patetismul său bine temperat implică o măsurare și o sugestie spre prolongarea viitoare. Romantismul ca dinamism e viabil dar egolatria lui scămnoasă și perorantă nu mai încă tinerilor înflăcărați exterioroare. Dar acea lumină precisă care clarifică totul din interior e proprie lui Baltag, îl disociază dintre sulele de catarge:

A rămas un aer real și adine, toate lucrurile au căpătat o mie de dimensiuni, toate au început să-și desmorțescă formete colțuroase și înepenite, și au pornit un dans armonios și lucid. („Copaci de primăvară”)

Acest „aer real și adine” care presupune o înțelegere poetică a naturii lucrurilor, lipește tinerii și atunci poetul o mimează, pasișîndu-se. În volumul ce va fi publicat în curînd la „ESPLA”, „Comuna de aur”, există asemenea poezii corecte, în care sorii și lumina sînt șlefuite cu o tehnică bună, dar din care lipește acel „dans armonios și lucid” al bucuriei spontane. Există la Baltag și poezii plat discursive. Nu e locul aici să procedăm la o analiză minuțioasă pe text, dar vom sublinia totuși că uneori, mai ales la început, exista la Baltag — și la el — o aglomerare de imagini înnădile care strângulau imaginea poemului, îl acoperea lafa. Versul lui Baltag, armonios și transluclid, respinge prin natura sa bibulic formaliste, fiind spre supra unitate. Intre primejdia cursivității și a contorsionării, talentul își va tăia drum propriu.

Volumul acesta e o tensiune spre viitor. Ideile noastre, comuniste, în-sufleșe versul pînă la incandescență. E prea devreme încă pentru a-i delimita și fixa pozecia aflată în punctul ei de țîșnire, dar putem întrevedea, de pe acum, în Baltag un poet al ideilor, un poet al meditației filozofice. Pentru aceasta el are — ca și La-biș — capacitatea alchimistului de a transpune conceptul în imagine poetică, adică darul major al poeziei. Cine citește „Zbor în cosmos”, „In inimă multăstulor jind”, „Ovidiu”, „Dialectica”, „Impuls”, „Vibrez în împinzirea de stela” își dă seama, cu emofie, că nu e aici o gîndire discursivă versificată și gălăz cu metafore ci — în ciuda unui vers sau altul, mai stîngaci — gîndire poetică, gîndire în imagini. Ar trebui să cităm mult... În „Zbor în cosmos” apare tragica ambiguitate a naturii umane prînsă între idealul înfinit și necesitate:

Numai jumătate din ființa mea Cade sub bătaia razelor de soare Cu un trunchi în alb scaldat de nea Doar pe muclea șuvoiță de ninsoare.

Soarele-și urmează calea lui știut, Nu-și întoarce fruntea în alt chip, De milenii, palidă și mîntă, Umbra mă răstîrge în nisip.

Dar acum, în era noastră comunistă, omul se va desprinde de pămînt, fulgerînd în infinit, ideal unificat cu realitatea. Și finalul:

Voi privi cum toate zările întind Brațe limpezii către albul meu contur, Trupul zvelt, lumina sorilor vîind Mi-l va înunda jur-împrejur.

Paul GEORGESCU

Este o imagine — sau, cum ar spune G. Călinescu, o viziune — a zborului în cosmos, într-adevăr impresionantă: ea însăși imagine a topirii unei dualități dureroase în dinamica omului total. Imi amîn plăcerea unei analize amănunțite, însemnarea aceasta multumînduse doar să salute cu e-moție un talent.

COMUNA

In mine-o lume nouă se-nalță

In mine-o lume nouă se-nalță și se sparg Sub țalpi acele naluri ce-nceară s-o-mpresoare, Al frunții mele ouet de gînduri, cerul larg Il umplu în răsfrîngeri de aur și dogoare.

Venit din secolii negri și aspri de revollă, Băui din cupa erei țării pin-la fund Și-n zbor frenetic calea de mi-o-ncrustez pe boltă, Eu împlinesc menirea zborului meu fecund :

Suire în spirale, nu tragică surprare De forțe prăbușite cu ouiet surd în did ; Acumîndă aointuri în mers și-n înclăstare, Antece atîngeri cu soarele fluid,

Egal cu focu-n arderi, copacilor asemeni Cînd brațe lungi cu gesturi extatice întind Să pipăie-n frunzișe și crengi de arbori gemeni Amiaza coborîtă aproape, mă aprind.

Viața-mi e văpaie tinzînd spre-naluri castă, Fără de care versu-mi, ar fi tînjit firav. Eu datorez întreagă Partidului acestui Solară demnitate cu sens profund și grav.

Puterea de-a cuprinde și-a îndrăzni să apăr Comorile Comunei, tot lui îi datorez. De-aceia în al orei fără de seamă scapăr Eu îi rostesc eternul, fierbințele meu crez :

Partidului

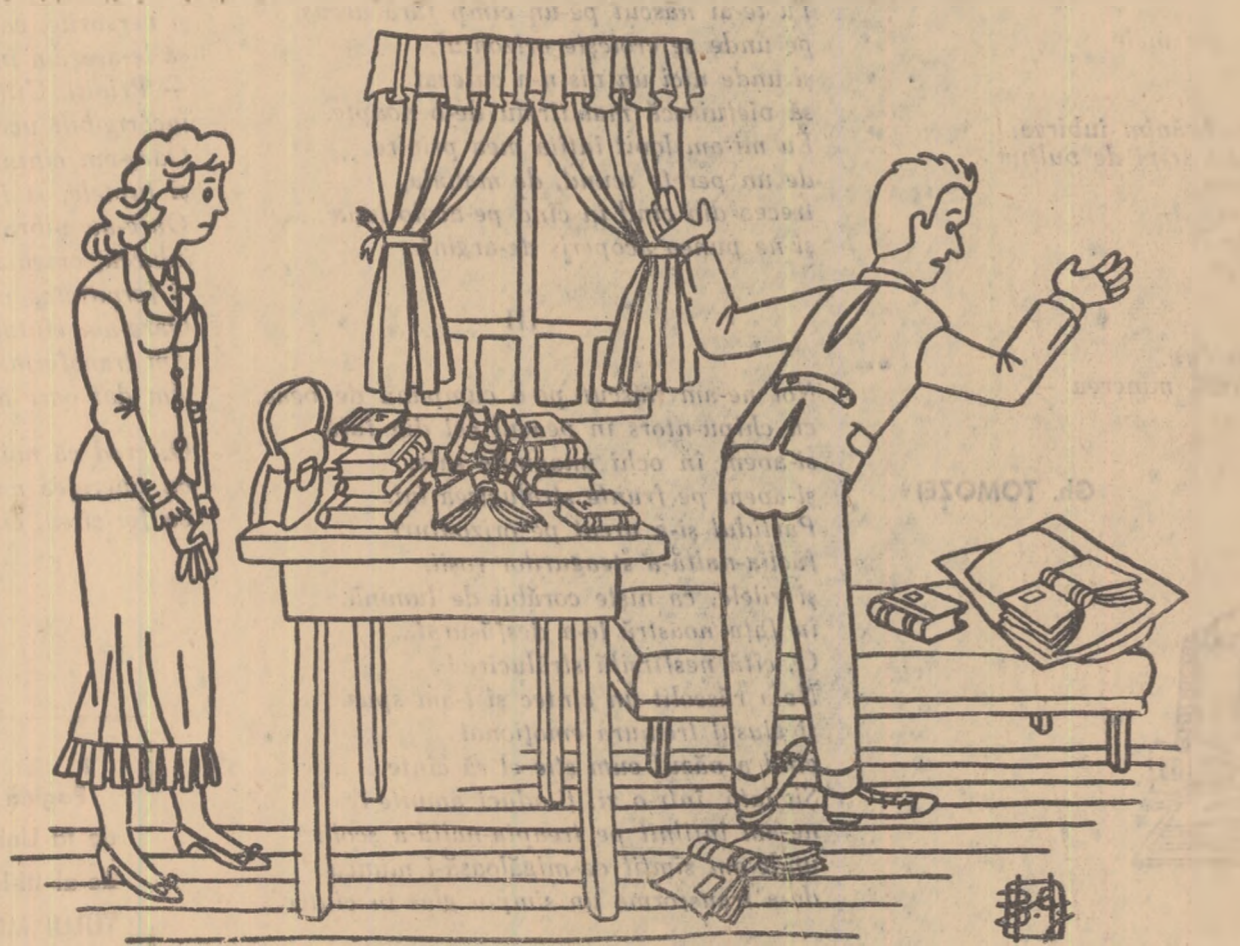
Ca să mă dăruiesc voinței tale, Ostaclul tău să fii, eu sînt născut. Destinul meu e neîntoarsă cale, Fulger de-argint, și sabie și scut. Mi-te cugelul tău deschis să-împlinț În tot ce-i tîndăvie monotonă. Singele celor ce-au murit luptînd Să lupt fără-ncetare îmi ordonă. Mi-e dat să nu fii niciodată orb Prin tine vîd, și înțeleg, și știu, Din focul tău, nucleu al clasei, sorb Văpaia luptei și sint vîeznic diu.

Tot mai aproape-i acel fîrm sublim Spre care-n zbor de flacără suim. Cei ce se-mpotrivesc și mai rezistă Văpaile au să-i prefațu-n scrum. Căci drum să-nțoarcă timpul nu există. Acesta e adevăratul drum : Incandescentă noastră comunistă.

Congres al fericirii

Congres al fericirii ritmate-n timp de muncă Solar nucleu de sarcini de partid Pulsînd în trupul țării încrederea adinecă : Euforia calmă a oisului lucid.

Magnetic pol spre care tind forțe-nrîurite De unice direcții și unic scop sublim Al miezului de sensuri în fapt împlinite. Voința ta e-a noastră și ei ne dăruim.

Desen de BENEDICT GANEȘCU

AMURG" — roman de HAN SER IA

mului. Adoptarea unei tactici noi în lupta cu dușmanul este văzută de romanț, prin prisma unor personalități interesante. Reacția individuală a eroilor cărții în această împrejurare se încadrează într-un amplu tablou epic al epocii. Cîm Șik, Hen Ciol sau Moș Sutiță, acționează în virtutea unui interes de clasă comun — pregătirea grevelor. Han Ser Ia deosebește o varietate remarcabilă de caractere umane chemate la viața de revoluția socialistă. E Sun, meditatoarea copililor patronului, o fată firavă și timidă se transformă considerabil sub imperiul unor împrejurări hotărâtoare. Dulceșăria conversației amabile, cu Ken Sea, fiul patronului, devine tot mai respingătoare pe măsură ce tinăra eroină cunoaște tragedia cumpănită a somajului. Maturitatea se dobîndește cu prețul unor grele încercări. Umilința și nedreptatea o fac pe E Sun să înțeleagă direct și simplu caracterul aspru și violent al luptei de clasă. La capătul unui dramatic proces sufletesc eroina își află locul firesc, în primele rînduri ale luptelor din fabrică pentru cauza revoluției.

Cea mai fidelă păstrătoare a bunelor tradiții populare, a respectului cuvenit demnității și purității morale se dovedește a fi clasa muncitoare. Integrîndu-se în rîndurile ei, tinăra profesoară își află o prețioasă nouă a personalității sale. Transformările sufletesti sînt mai evidente în cazul lui Pîn Phir, un muncitor bătrîn, copleșit de individualism și orgoliu — care încearcă inițial o împotrivire izolată. Drumurile revoluției devin și pentru el — se presupune din desfășurarea acțiunii — căile unei regenerări profunde, ale consolidării morale, pe care în realitate numai conștiința fermă a solidarității proletare de clasă o poate desăvîși.

Mesașul romanului „Amurg” se exprimă cu o simplitate caracteristică și așezărilor vechi ale literaturii asiatică. Cadavrul modern al conflictului este realizat cu mijloace sobre, discrete, conferind reale beneficii artistice întregului roman. Dialogurile sînt transcrise concentrat, asociate de obicei cu notații de regie laconice, elementare aproape. Cartea deschide o perspectivă edificatoare asupra moravurilor descompuse ale unei clase care se prăbușește. Pasajele consacrate demascării unor capitaliști de tipul lui An Zun Șub amintesc celebre scene monstruoase din schițele picturii chineze în care parca se mișcă șerpii, dragonii și duhurile rele. „Amurgul” concentrează imagini, care ilustrează simptomele crepusculului — deruta iremediabilă a dușmanului de clasă.

Romanul lui Han Ser Ia recompenză viziunea unui moment de puternic elan revoluționar din istoria clasei muncitoare coreene.

Miron DRAGU

15 ani de la eliberarea Coreei.

PATOSUL REVERIEI VIRILE

Literatura Extremului Orient nu este numai o formulă portativă de orientare geografică, ci o realitate de ordină evident, în univers poetic deosebit, de o izbitoră particularitate. De altfel, pentru un european cultivat, încă de la porțile răsăritului apropiat se deschid zările unei sensibilități lirice noi, al cărei element particular este poate alianța fără dintre contemplativitate și năzuința către înțelepciunea activă.

Un Pirdusi, un Hafiz, un Saadi, sau la noi mai bine cunoscutul Omar Khaïam, din lirica persană, ne îmbată cu miresma trandafirilor din Șiraz, încetățeniți în poezia noastră de Eminescu

Țăranul coreean cîntă anotimpurile, în cicluri lunare și în „așa-numita formă volion”, munții verzi, viețile strămoșescă, chinul și nădejdea iubirii. Ca mai tîrziu poet cărturar, omul muncii robotare din trecut încă în mîna crizanțelor, cea floare-a-soarelui a răsăritului îndepărtat, ca să-și aline singurătatea. Cu această imagine avem înțușia sufletului poetic al unui foarte vechi popor, ca și al nostru așezat alături în calea războiului”. Deosebit de semnificativ este faptul că între poezia orală coreeană și cea cultivată nu se simte acea ruptură specifică literaturilor eu-

hiasturi logice uneori de domeniul absurdului, cea răsăriteană este sintetică și decorativă, ca pictura japoneză de vase. Țăranul cu sufletul sfîșiat, din cîntul popular „Ton don”, se aseamă cu o „piersică tăiată”, și acest simbol este pictural, prefigurînd plastica artelei extrem-orientale moderne. Simbolurile apar frecvent în poezia învățărilor coreene, din veacul de aur al liricii lor. Într-un rînd pinul, copacul care simbolizează, cum spune poetul în epitelele lui definiții, tăcerea și singurătatea, dar și permanența viridității în timpul veștelor universale dimprejur: ochiul de pictor al poetului face din „pasulele” său o gravură în alb și negru, iar peste pinul negru profilat pe zăpada albă se proiectează „norii gri”, altă pată închisă; dar aici întrevine interpretarea personală a poetului, care-și imprimă impresiile pescarului din luntrea bălăută de „ta-lazurile zgomotoase”; pescarul e un înțelept, necîntînd nici de urelul mării dezlănțuite, nici de întunecimea cerului, menite doar să acopere în modul cel mai norocos zgomotul și desertaținea lumii. Muntele e în poezia coreeană simbolul statorniciei, iar fluviul acela al schimbării, al labilității. Deci forme discrete sau mai accentuate ale unui protest fie și indirect față de o orinduire opresivă și împietrită (de tip feudal). Poezia coreeană este în sensul liric, iar nu didactic al cuvîntului, paremiologică; prin alte cuvinte, imaginea fermecute ale decorurilor succesive, fac să se perinde în același timp, ca un eou sufletesc, siraguri de invățătură, ca disprețul avuțiilor, al rangurilor imperiale și birocratice, al faimei obținută în slujba stăpînitorilor. Acestor false valori sociale și economice, poezia coreeană anonim sau cel clasic le opunea dacă nu un ideal social nou, — expresie a revoltei și chemării unui viitor luminos, — sentimentul demnității umane, lepădarea de dorințe, bucuria contemplării naturii, înțelepciunea sorbită din experiența vieții sau din vin. Bătura cumpănită e un mod de cunoaștere și o manifestare de sociabilitate. Plugar sau pescar, în trecut mai îndepărtat sau mai recent, coreeanul cîntă munca din care se hrănește, dar și ciociriția și pescărușul, care-i înveselește privirea și-i încîntă auzul, și muntele înalt, care se contîndă cu azurul cerului și al mării, într-un albastru unanim, al propriei lui euforii morale, care-mi amintesc seriile de gravuri ale vulcanului Fuji sau de „punji” celebre”, de pictorul japonez Hokusai, unde stăpînește azurul un azur intens și dulce.

Ca tipar poetic propriu, poezia coreeană clasică n-a dat triplul distih numit sigio, cu un număr variabil de silabe. Forma fixă mai joasă este însă inspirația marilor artiști, ci o stimulează pentru sinteze expresive de care vorbeam; ele rivalizează cu pictura și gravura chineză sau japoneză. Poezii se avîntă adeseori în poezie „de suflu”, organizate cu un simț clasic al arhitecturii, fără nimic din dezordinea și patosul romantic. Există un alt patos al vechii poezii coreene, pe care excelența traducere a lui A.E. Baconsky ni-l transmite cu vigoare: patosul reveriei tonice, virile, al poporului veșnic cu spada în cui, lîngă sapa rezemată de zid sau năvodul de simț adevăratului, capacitatea de a simți (sau a recunoaște) armonia vieții, cea ce înseamnă pînă la urmă talent.

„Poeți clasici coreeni”

și cu „bucufolă” liciorilor de viață lungă, dar totuși nu îndeamnă să reflectăm asupra valorilor morale ale unui umanism cu caracter popular adeseori.

Coreenii s-au folosit de tipar înaintea tuturor popoarelor, după datele substanțiale prefețe semnate de A. E. Baconsky, autorul antologiei cu titlul „Poeți clasici coreeni”, la Editura Tineretului, în colecția „Cele mai frumoase poezii”, mai precis: în 1903 se creează în Coreea prima biografie din lume cu litere metalice”. Literatura coreeană are o vechime de aproape două mii de ani, coincinzând cu începutul erei noastre, dar prin vicisitudinile istoriei, înfielele monumente ale ei au fost mistuite în cursul invaziilor. Primele texte folclorice rămase au o vechime de aproape o mie de ani.

ropene, în care noii poezii moderni au simțit nevoia să-și improspeteze inspirația, la izvorul de apă vie al cîntecului popular. Dimpotrivă. Este o continuitate surprinzătoare, atît tematică, precum și expresivă. Aș spune că același univers sensibil și același suflet se reflectă în poezia orală, ca și în savantele ritmuri ale poeziei cărturărești coreene, care-și găsește apogee în secolul al XVI-lea, sincron cu Renașterea din continentul nostru. Poetul Baconsky își exprimă umirea profundă la constatarea că „poezia clasică a Coreei e de o simplitate derutantă”. Observația este justă, dar acea simplitate e obținută prin îndelungată reflecție și cu o măiestrie artistică netrecută. În timp ce poezia occidentală modernă a claselor dominante este analitică și impresionistă, în sensul picturii respective, cu discontinuități și

terelor din proză. Ei cer atotputernicia arbitrarului pentru a fugi de logica vieții, care se întoarce imitabil împotriva ideilor lor. Aria realismului socialist dimpotrivă, se bazează pe respectarea legilor de aur ale artei, pentru că este în primul rînd o artă a adevărului vieții, care mobilizează toate resursele creatoare nu pentru mistificare, ci pentru descoperirea adevărului.

Ar rezulta deci că mîntuirea criticului veridicității (sau al concordanței cu adevărul vieții) reclamă de la un critic literar în afară de o bogată experiență de viață, în primul rînd cunoașterea foarte adîncă și multilaterală a literaturii, iar în al doilea rînd simțul adevărului, capacitatea de a simți (sau a recunoaște) armonia vieții, cea ce înseamnă pînă la urmă talent.

M. NOVICOV

Șerban CIOCULESCU

„stric”, introducerea chiar a elementelor fantastice, dar cu o singură condiție: odată convenția stabilită, autorul s-o respecte și să nu contrazică în interes cald (și firesc) pentru toate amănuntele vieții (vezi scena cu băieții care pasc oiile). Îndată însă ce intră în sediul organizației de bază, această comunicativitate dispăre ca la mișcarea unei baghete magice, el devine rigid, monosilabic, urșuz. De aceea, comportarea lui e neconvingătoare chiar pentru un cititor care nu cunoaște amănuntele muncii de partid.

În piesa „Anii negri” de A. Baranga și N. Moraru, comunistul Miha. Buznea continuă să-și negie identitatea și după ce constată că acest lucru e absolut inutil. Procedînd așa se comportă în dezacord cu indicațiile partidului, care condamnă eroismul de partid. Falsitatea situației, pe care e bazat în mare parte deznădămintul tragic al piesei, poate fi recunoscută și de un critic neinițiat în problemele luptei ilegale, intrucît atitudinea lui Buznea e în contradicție nu doar cu regulile muncii ilegale, dar și cu caracterul eroului. Buznea putea, pînă la urmă, să procedeze greșit (nu e nici odată „interzis” să arătăm și greșelile unor personaje pozitive), dar atunci trebuia să fi fost arătat și în alte scene ca un om cu comportări anarhice. Ori el, dimpotrivă, n-a fost prezentat ca un om calm, stăpînit.

Datele inițiale ale împrejurărilor înfățișate de scriitor sînt acelea care se pretează cel mai puțin aprecerii din punct de vedere al corespondenței cu realitatea. Datele inițiale le alege scriitorul și ele sînt întodeauna posibile. În „Cetea de foc” acțiunea începe prin cererea lui Pavel Arjoșca de a se institui o anchetă împotriva propriului său tată. E o situație ce se întînește rar, trebuie s-o recunoaștem. Dar nimănui nu i-a trecut prin cap să-i reproșeze din această cauză lui Mihail Davidoglu că ar „încălca” adevărul vieții. Pentru că autorul motivează foarte convingător situația și o dezvoltă în continuare acțiunii în conformitate cu logica vieții și a caracterelor propriilor săi eroi, posibilitățile artele literare de creație viața sînt atât de vîrte încît autorului i se iartă de obicei orice convenție inițială, orice „denaturare” anunțată a realului

căușuri de mare pe șesuri de sare, scoicile, scoicile de la Sin Po mi le-au cules copiii ca s-o bucur pe fata mea mare.

Scoicile, scoicile cînd le privesc, pe codor riscipite-n o mie de chipuri, scoicile, scoicile cînd le privesc, mi-aduc aminte firesc de copiii rîzînd în nisipuri.

Scoicile, scoicile, oricite-ar fi, cit de mult ar suna pe marginea mării; scoicile, scoicile, oricite-ar fi, mai puțin ca o schiță pot mărturisii — istoria fărîni...

Veronica PORUMBACU

Cîntecul scoicilor

Scoicile, scoicile din Hinam, — petale-n sîdef pe-albastruri marine, scoicile, scoicile din Hinam, străveziile flori le mai am acasă la mine.

Scoicile, scoicile din Hamun, irizări coreene, depărtări apropiate scoicile, scoicile din Hamun, le joc în palme, le sun bogate, pe toate.

Scoicile, scoicile pe Te Don Gan, — brîul de lacrimi al anilor mășteri scoicile, scoicile pe Te Don Gan, mărtore sînt pe pămînt coreean, ale noii lui nașteri.

Critica și viața

procedat bine. Dar în aceeași năvălă în caracterul lui Țurlea sînt nepotriviri strigătoare. Cînd se apropie de sat — după cîțiva ani de absență — manifestă un interes cald (și firesc) pentru toate amănuntele vieții (vezi scena cu băieții care pasc oiile). Îndată însă ce intră în sediul organizației de bază, această comunicativitate dispăre ca la mișcarea unei baghete magice, el devine rigid, monosilabic, urșuz. De aceea, comportarea lui e neconvingătoare chiar pentru un cititor care nu cunoaște amănuntele muncii de partid.

În piesa „Anii negri” de A. Baranga și N. Moraru, comunistul Miha. Buznea continuă să-și negie identitatea și după ce constată că acest lucru e absolut inutil. Procedînd așa se comportă în dezacord cu indicațiile partidului, care condamnă eroismul de partid. Falsitatea situației, pe care e bazat în mare parte deznădămintul tragic al piesei, poate fi recunoscută și de un critic neinițiat în problemele luptei ilegale, intrucît atitudinea lui Buznea e în contradicție nu doar cu regulile muncii ilegale, dar și cu caracterul eroului. Buznea putea, pînă la urmă, să procedeze greșit (nu e nici odată „interzis” să arătăm și greșelile unor personaje pozitive), dar atunci trebuia să fi fost arătat și în alte scene ca un om cu comportări anarhice. Ori el, dimpotrivă, n-a fost prezentat ca un om calm, stăpînit.

Datele inițiale ale împrejurărilor înfățișate de scriitor sînt acelea care se pretează cel mai puțin aprecerii din punct de vedere al corespondenței cu realitatea. Datele inițiale le alege scriitorul și ele sînt întodeauna posibile. În „Cetea de foc” acțiunea începe prin cererea lui Pavel Arjoșca de a se institui o anchetă împotriva propriului său tată. E o situație ce se întînește rar, trebuie s-o recunoaștem. Dar nimănui nu i-a trecut prin cap să-i reproșeze din această cauză lui Mihail Davidoglu că ar „încălca” adevărul vieții. Pentru că autorul motivează foarte convingător situația și o dezvoltă în continuare acțiunii în conformitate cu logica vieții și a caracterelor propriilor săi eroi, posibilitățile artele literare de creație viața sînt atât de vîrte încît autorului i se iartă de obicei orice convenție inițială, orice „denaturare” anunțată a realului

activă i-a determinat pe unii scrieri să ceară ca și criticii „să se punteze”. Adică — înainte de a le o recenzie despre o carte în e e zăgrăvită, să zicem, lupta pentru creșterea productivității muncii muncitorilor petroliști — să petreacă una-două într-o regiune petroliferă — nu ne pare pueril sau, în orice caz, dizabil. Dacă i-am aplica cu sfîșie, rîndamentului de muncă al criticilor ar deveni alt de mic încît ar fi oie — pentru acoperirea necesității de articole ale revistelor — de mulți critici decît scriitorii.

De susținute nu presupun că am le părere că un critic nu are decît se documenteze. Dimpotrivă. Are oie să se documenteze și încă — le pe larg. Dar altfel conținutul cret al documentării criticului de despre activități sale.

Despre asta în altă parte. Documentarea ne propune să trecem în stă diferitele forme sub care se născă în creație legătura cu realitatea și să examinăm apoi ce ce anu-cunoaștințe și calități trebuie să fie srat criticul ca să se poată aprecia.

În primă formă nu depășește ceea ce putea numi „experiența vieții în geal”. Lectura unui roman al lui Tolstoi nu încită pe nici un critic comparare cu viața. Opera conține prin ea însăși, prin logica de a vieții, așa cum este ea zăgră. Cînd citim descrierea scutului lui le în „Iliada”, nici nu ne trece prin să „cercedăm” dacă toate indele- rite reflectate acolo erau cunos- greilor în perioada homericiă, ză în perioada de trecere de la cultura genetică la cea statală, sclav- istă. Noi procedăm invers — res- stiftului epoca pe baza epopeelor isce. Pentru aprecierea unei atari epopee, criticul n-are nevoie de ostințele speciale, ci de un simț al lui (al logicii vieții) și de sen- titate artistică. În „Destășurarea” lui rin Preda există, de pildă, un epi- care ca a sîrînt multe discuții în traductorii: aflînd de rolul perid al de Voicu Ghicociaia în încerca- de zădărnice a constituirii gos- lăriei colective, Anghel îi cere car- ul de partid, iar chiaburul se su- ne. Unii au obiectat: de ce Anghel cedează nestatut? Pentru că alt- nu putea proceda; logica eveni- ntelor și logica propriului caracter obligau să facă acest gest. Deci a

MA-U-REN

poet coreean

E lan...

Plouă mărunt, mai des, mai mărunt!

Dar ducem lupta mai crunt,

Și mai crunt!

Să se-ndoieie tîrgile și lopețile

Sub greutatea pămîntului!

Nimeni, nici ploaia, nici izbiturile vîntului.

Nu ne opres!

Doar temelii așezăm? O, nu!

Căci s'aud

Cum gem subjugafii din Sud!

Doar temelii punem? O, nu!

Coree de Sud,

Intr'o zi liberă fi-pei și tu...

Că ne sînt leoroaie veșmintele,

De sudoare și ploi, —

Puțin ne pasă! Noi nu dăm înapoi!

Că palmele au bătături și ne dor?

Puțin ne pasă!

Tot înaintea, spre Viitor!

Construim casă cu casă!

Că ne dor umerii, și mai puțin ne pasă!

Să se-ndoieie tîrgile, lopețile,

Pin'la plesnire! Mai tare!

Bată ploaia cu săgețile,

Hohotească vîntu'n gura mare,

Noi nu lășăm din mîini lopețile,

Stăm strîns uniți ca un zid,

Cu speranța'n gloriosul partid!

Cu înșuțit și înmîit elan,

Te construim, Phenian!

Cum s'ar putea or'o muncă grea să pară,

Cînd construim pentru întreaga țară?

Picură neconținut din cer,

Ploaia măruntă pe șantier,

Dar inima noastră e în deplină cîntare!

Ridicați pămîntul, mai tare!

Să ne'nțrecem cu buldozerul uriaș,

Construindu-se mîndrul oraș!

Încărcați tîrgile cu pămînt,

Cu mai mult pămînt,

Încărcați-le, pin'la plesnire!

Plouă mărunt, mai mărunt.

În romînește de EUSEBIU CAMILAR

Silvian Iosifescu:

„Grigore Alexandrescu”

Studiul a apărut mai întîi ca în- troducere la noua ediție din operele lui Gr. Alexandrescu. Reeditarea în- seamnă singură o judecată de valoa- re. Studiul izbutește să cuprindă mo- nografic activitatea scriitorului. Silvian Iosifescu procedează esesitic, după o prealabilă împărțire, pe genuri, a operei cercetate. Acesta nu înseamnă lipsa datelor biografice. Dar nici, au- torul nu aduce elemente noi, reținînd ceea ce se bucură de mai multă teme în cercetări anterioare. Nici un moment nu-și lasă impresia că este hotărît să elucideze o dată îndelung discutată ce aceea a nașterii poetului. Silvian Iosifescu a preferat amănuntului arhi- vistic (prejos, dar amănunt!) încursi- una în operă, caracterizată întodea- una în raport cu epoca. Aici contri- buția sa e dintre cele mai valoroase.

Caracterul mixt al romanticismului ro- minec în prima jumătate a secolului al XIX-lea îl preocupă îndeaproape. Istoricul ilustrează cu exemple perem- torii din poezia lui Grigore Alexan- drescu, unde atenează meditația rui- nelor cu epistola satirică și fabula, amestecul de romantism și clasicism specific romanticismului nostru din acea epocă. Silvian Iosifescu a mai remar- cat faptul într-o prîmă încercare de a privi în spirit științific opera poetu- lui. De rîndul acesta, el întreprinde o analiză mai în detaliu.

Istoria literară burgheză, cu aptitu- dinile ei cosmopolite, a urmărit să facă din Grigore Alexandrescu un modest imitator al cîitorva modele străine. Pentru aceasta a „depistat” sîrse în jurul cărora prezumițiile sînt greu de numărat. Silvian Iosifescu stăruie polemic asupra originalității de netăgăduit a poetului nostru care a adus o mare contribuție în dezvoltarea literaturii romînești.

Analiza poeziei lirice și a epistolelor e făcută cu atenție și constituie partea cea mai înținsă din studiu. Asupra fabulei, S. Iosifescu se oprește mai

puțin, deși aici personalitatea lui Gri- gore Alexandrescu s-a conturat înedit. Dar comentariul pătrunzător la cîteva din fabulele clasice nu lipsește. (Oglindele, Toporul și pădurea, Boul și vițelul). Poate că partea oarecum

sumară dedicată fabulei se explică prin împrejurarea că acest aspect e destul de familiar cititorului. Acolo unde are ceva nou de spus, Silvian Iosifescu nu preocupă spațiul. Este cazul Pîngerii deputatului, pe care o comentează pe larg și convingător. Autorul desprinde cu finețe și discută acele atitudini radicale care fac din Grigore Alexandrescu un poet al de- mascării boierimului și demagogiei bur- gheze — și un apostol al progresului, al romanticismului revoluționar pasop- tist.

Liviu CALIN

Director: Acad. ZAHARIA STANCU. Colegiul redactional: Acad. MIHAI BENIUC, MARCEL BRESLASU, EUSEBIU CAMILAR (redactor șef), EUGEN JEBELEANU, membru corespondent al Academiei R.P.R., ION MIHAILEANU, V. MINDRA (redactor șef adjuncț), MIHAIL PETROVEANU (redactor șef adjuncț), CICERONE THEODORESCU, ION VITNER.

AUREL IJQIDI

„Familia colectivista”

TINERETUL

GRECIA - VIITOR SUMBRU

„America în toiul unei groaznice crize morale”

Printre minciuni și calomnii, la congresul de la Chicago al partidului republican s-au strecurat și unele adevăruri, sub forma recunoșterilor amare. Ele sînt cu atât mai caracteristice cu cît aparțin, — între alții — fostului președinte al S.U.A., Hoover. Vorbind despre problema creșterii criminalității în rândurile tineretului, arătînd că în ultimii 14 ani numărul crimelor a crescut de trei ori mai repede decît numărul locuitorilor, el a declarat: „În acest interval, în orașele noastre a crescut numărul bandelor de tineri criminali. Numai anul trecut poliția a arestat 740.000 tineri infractori”. Confirmați? Iată numai una dintr-o serie interminabilă: o telegramă recentă a agenției „France Presse”, așa cum a înregistrat-o teleimpresorul:

„Wheeling (Illinois), 3 (A.F.P.). — Un băiat de 13 ani — Harold — a recunoscut ieri în fața poliției că a violat și apoi a strangulat o fată de cinci ani — Betsy din Wheeling (Illinois).”

Băiatul, care a fugit în mai multe rânduri de acasă, părăsise în ultimele zile domiciliul familial. Prins de poliție, el a reușit să evadeze de la postul unde fusese condus. Înfrînîndu-se cu un grup de copii pe un cîmp, s-a jucat cu ei. Jocul odată terminat, copiii au plecat, lăsîndu-l singur cu o fată de cinci ani, care nu a revenit la părinții ei pînă seara.

Urmarea acestei întâmplări a devenit cunoscută în urma cercetărilor întreprinse de poliție. Aceasta, alarmată de către părinții fetei, a descoperit cadavrul victimei. Tovarășii de joacă ai copilului au vorbit. Harold a fost arestat și a recunoscut înștit că, după ce a violat-o pe Betsy, a strâpuns-o cu un cuțit, a strangulat-o și apoi a îngropat-o.

„Era un băiat tare drăguț”, a declarat tatăl lui Harold, copleșit. Apoi el a recunoscut că fiul său avea obiceiul de a citi reviste pornografice.

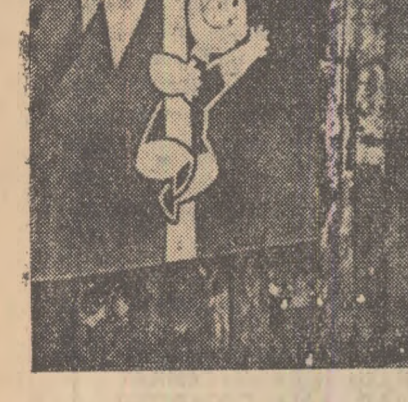
Ultima frază a telegramelor e revelatoare. De la literatură pornografică la crimă — iată calea spre care sînt împinși tinerii americani. Așa că nu poți decît să subscrii la concluzia zecelușii Hoover: „America se află acum în toiul unei groaznice crize morale”.

Bricegele sînt interzise

Iată altă știre, apărută în ziarul burghez austriac „Arbeiter Zeitung”: Pe teritoriul orașului New York, tinerii care n-au împlinit încă vîrsta de 21 de ani nu au voie să folosească bricege. Pînă în prezent, tinerii nu aveau voie nici măcar să poarte în buzunar vreun briceag. Actuala măsură merge mai departe și precizează textual că „posesorul minor al unui obiect ascuțit” va fi pedepsit cu o amendă de 50 dolari sau cu 30 de zile închisoare (în caz de recidivă pedeapsa se dublează).

A sfidat „Legiunea americană”

Împărtășirea premiilor la școala Westbury High (Long Island). Tînărul Stephen Bayne este un elev eminent. I se decorează pe rînd trei premii diferite. A venit la rînd distincția scotică cea mai de seamă: o medalie acordată de faimoasa organizație reacționară „Legiunea americană”. Dar Stephen nu așteaptă să i se enumere meritele pentru care i-a fost acordată. El se ridică în picioare și strigă: „Stați! Refuz să primesc o re-

„Le Figaro Littéraire” da următoarea explicație fotografiei de mai sus: „Lăsați copiii să-și petreacă copilăria! Cîrta copilărie...”

Este interesant faptul că măsurile de interdicție se extînd și asupra dispozitivelor de deschis cutiile de conserve folosite adeseori de tinerii gangsteri.

Stupefianțele —

problema nr. 1

a Californiei

Iar din ziarul elvețian „St. Galler Tagblatt” reproducem următoarea notă:

În cadrul unei recente întruniri a comitetului pentru combaterea stupefianțelor de pe lîngă guvernul american, deputatul James Roosevelt, fiul fostului președinte, a fost întrebat dacă este adevărat că stupefianțele constituie problema cea mai acută a Californiei. „Da”, a răspuns fără săvârșire Roosevelt.

Îndeosebi în rîndurile tineretului, consumul de stupefianțe a atins proporții îngrijorătoare. Astfel, recent, o delegație de elevi și școlior medii s-a prezentat la guvernatorul Brown pentru a-i cere măsuri energice în vederea reprimării traficului de stupefianțe în rîndul colegilor lor.

Deși în California se consumă stupefianțe de tot felul, cel preferat este marihuana, care în Europa este cunoscută sub numele de hașiș. Tigărită cu marihuana fiind relativ ieftină, acest stupefiant face ravagii în cerșurile tineretului, începînd de la vîrsta de 14—15 ani.

Abstracție făcînd de urmările biologice și psihologice ale consumului de stupefianțe, care sînt distrugătoare, foarte înfrîntătoare sînt de asemenea urmările sociale. Ca să-și procure banii necesari, nu puțini tineri părăsesc de timpuriu băncile școlii în căutarea unor surse de cîștig rapid. Muncesc oare? Nu, deoarece otrava contribuie la scăderea capacității de muncă. Ce se înfîlșcă atunci? Victimele alungă pe panta crimei, cu așit mai ușor cu cît marihuana slăbește considerabil rezistența morală. Adeseori, tinerii înșiși se ocupă cu traficul de stupefianțe, iar fetele căzute pradă acestui viciu ajung să practice prostituția pentru a-și procura banii necesari.

— După un marș istoric de 25 de km, Klemm nu a putut mîltă vreme să adoarmă. A doua zi în zori cu greu s-a putut da jos din pat. Sergentul, căruia Klemm i s-a plîns de istovire, a răcnit la el: — Raportează locotenentului. Locotenentul, după ce l-a măsurat cu o privire plină de dispreț, i-a strecurat printre dinți: — După masă treci pe la medic. Dacă ești bolnav și se va da scutire. Atunci, Anton s-a dus să raporteze cazul său comandantului batalionului, un maior care făcuse în trecut parte din trupele SS. Auzînd despre ce-i vorba, acesta l-a chemat pe sergent și i-a spus: — Ocupă-te de mucosul ăsta! Întoară-l cum trebuie să se adreseze superiorului! Halal de așa soldat!

Așa se învață în satul francez Arance: cu mîșli contra gazelor, din cauza vecinătății unei fabrici care produce gaze asfixiante. Viața locuitorilor satului este continuu amenințată.

De ce a murit Klemm?

Anton Klemm — un tînăr din Germania occidentală în vîrstă de 21 de ani — a fost recrutat în Bundeswehr. La centrul de recrutare și în ziare era în fel și chip lăudată „pietă sântoasă din armată și camaraderia soldaților”. Realitatea s-a dovedit a fi cu totul alta.

— După un marș istoric de 25 de km, Klemm nu a putut mîltă vreme să adoarmă. A doua zi în zori cu greu s-a putut da jos din pat. Sergentul, căruia Klemm i s-a plîns de istovire, a răcnit la el: — Raportează locotenentului.

Locotenentul, după ce l-a măsurat cu o privire plină de dispreț, i-a strecurat printre dinți: — După masă treci pe la medic. Dacă ești bolnav și se va da scutire.

Atunci, Anton s-a dus să raporteze cazul său comandantului batalionului, un maior care făcuse în trecut parte din trupele SS. Auzînd despre ce-i vorba, acesta l-a chemat pe sergent și i-a spus: — Ocupă-te de mucosul ăsta! Întoară-l cum trebuie să se adreseze superiorului! Halal de așa soldat!

— Cine va fi ultimul la porțile cazărzii, acela va fi pedepsit cu corvada.

Urmarea: după cum a transmis agenția vest-germană D.P.A., „după un marș forțat de 8 km și un concurs de fugă pînă la porțile cazărzii, Anton Klemm, soldat în batalionul de tancuri 123, amplasat la Amberg, și-a pierdut cunoștința și a succumbat trei

ore după aceea... Klemm era socotit ca un soldat absolut sântos...”

Nu este de mirare că în fața acestei situații tot mai numeroși tineri vest-germani trec în R.D. Germană. Astfel, din momentul introducerii în Germania occidentală a serviciului militar obligator, peste 50.000 de tineri în vîrstă între 18—25 de ani au cerut adăpost în R.D. Germană. Ca urmare, Bundeswehrul vest-german a pierdut 120 de batalioane.

Brazilia: 75% analfabeți

După cum anunță revista braziliană „SEMENARIO” peste 75% din populația Braziliei este analfabetă. Din 12.500.000 copii de vîrstă școlară, 6 milioane de copii nu învață deoarece nu există școli suficiente. La fiecare 100 de copii care urmează cursurile elementare, doar șase reușesc să le termine. În școlile medii, situația nu este cu mult mai bună. Pentru fiecare 100 de copii care ar trebui să urmeze școala medie există doar 14 locuri, și aceasta doar în școlile particulare.

Generozitate cu tîle

Mulți tineri iranieni își fac studiile în afara hotarelor țării lor, scria un ziarist de la „France Observateur” care a vizitat recent Iranul. Asta costă 5 la sută din bugetul țării. Potrivit părerii autorizate a lui Tafazzadi, „ambasador extraordinar al Majestății Sale Însărcinat cu afacerile studențești în Europa occidentală”, banii cheltuiți astfel ar a-junge pentru a se construi cîte două universități pe an, fiecare din ele cîte pușii alt de bine înzestrată cît este Universitatea din Teheran. Oficialitățile mărturisesc că în aceste condiții nu rămîn bani pentru școlile din țară. Iată așa dar cum se face că numărul studenților de peste hotare îl întrece pe al celor din universitățile iraniene.

Largheța guvernului este bine motivată. Cu cîțiva ani în urmă, guvernul Mosadik pusese la cale o mișcare de repariere care a redus numărul învățăcelilor din afara granițelor cu o treime. Regimul instaurat printre o rebeliune de timp înscădat de către generalul Zahedi a apreciat însă că tinerii întorși în țară sînt „prea ne mulțumiți și prea bine organizați” (cîtește: cu stare de spirit protestatară). Generalul a ordonat ministrului educației să restabilească subvențiile suspendate de Mosadik: „Să rămînă fericiți și departe” — a fost părerea lui profund altruistă. De atunci, concursurile de admitere în facultăți sînt din an în an mai dificile.

Teheran — foame și sînge

Coincidența a făcut ca în ziua în care șahul pleca să viziteze Scandinavia, cinci tineri sînt dirijați spre Statele Unite și Germania occidentală, pentru că școlile superioare din aceste țări prezintă, după părerea dirigitorilor Iranului, mai puțin pericol de „idei subversive” decît Franța, bunăoară.

Petiționari și mitraliere

Primul rezultat al politicii de frînare a accesului în învățămîntul superior este rămînerea pe drumuri a unui număr însemnat de absolvenți și liceeni. În luna februarie, cîteva sute de liceeni au prezentat ministrului educației o petiție cerîndu-i să se gîndească la viitorul lor, care riscă să devină tragic”. Din ordinul generalului Bahtiar, șeful Siguranței, poliția i-a secerat pe petiționarii cu mitraliera. Rezultatul: 11 morți și 100 de răniți.

Generalul Garzan, cel mai influent consilier al șahului, a fost întrebat de un ziarist american ce crede despre acest eveniment. Răspunsul a fost următorul: „Dacă această agitație a liceenilor ar fi durat două zile, regimul ar fi fost răsturnat”.

Toate cele de mai sus sînt relatate de trimisul special al săptămînalului „France Observateur”, A. Eshani, care semnează o serie de repotație datate semnificativ „Teheran — lumea liberă”. Eshani a fost impresionat de căldura în care își are cartierul general Siguranța. Este, spune el, „cea mai mare construcție din capitală. Are mai multe ferestre și mai multe perdele (toate una trase) decît orice clădire din Teheran”.

În ultimii șase ani au fost arestați prin grîja poliției secrete 200.000 de „suspecți” din care 11.000 au fost trimiși în lagăre de concentrare. Părîntii a 4.000 de tineri au aflat din presă că fiii lor au fost executați pentru „acte de trădare împotriva regimului constituțional”.

Oricine deschide un ziar iranian citește înții și înții rubrica sentințelor de condamnare la moarte.

Colonelul Djahanbeglu, membru al unui tribunal militar, a refuzat să condamne la moarte un grup de acuzați. Trupul lui înșingeraț a fost trimis familiei, căreia i s-a spus că s-a sinucis.

Reportajele din „France Observateur” sînt datate „Teheran — lumea liberă”. Nu e nici o glumă!

În Grecia, fără în care conform datelor statistice oficiale „la fiecare 5 oameni unul este șomer” și unde, după cum relatează ziarul burghez „ESTIA”, „nu există un om care să nu fie neliniștit de abisul economic ce se deschide în fața lui și unde situația se înrăutățește continuu”, tineretul este lipsit de orice perspectivă.

Semnificative sînt în acest sens declarațiile unor personalități oficiale precum și relatarele presei burgheze din Grecia. Astfel, cunoscutul economist grec dl. ANGELOS ANGELOPOULOS, într-un articol publicat recent în influentă revista „NEA EKONOMIA” scria: Grecia, deși deține mari bogății naturale, nu este în stare să dea de lucru miilor de tineri care an de an îngroașă rîndurile armatei de șomeri totali sau parțiali, sau sînt constrînși să-și caute norocul emigrînd în țări îndepărtate. De asemenea, Grecia nu este în stare să-și utilizeze cadrele sale tinere, științifice și tehnice, care înțeces condamnate la o continuă inactivitate”.

După cum a declarat și reprezentantul Confederației Generale a Muncii din Grecia, dl. PATSADJIS, la lucrările sesiunii Organizației internaționale a muncii, „numărul șomerilor din Grecia se ridică la 250.000 iar tineretul muncitor se zbate în ghiarele nevoii și lipsei de lucru. Tineretul este hrînit prost, muncește în condiții insuportabile ca să poată cîștiga zece drahtime pe zi, iar viitorul său este cît se poate de sumbru”. În continuare, el a caracterizat curentul de emigrare ca o „tragică hemoragie națională”.

Ziarul progubernamental grec „KATHIMERINI”, referindu-se la curentul acesta de emigrare ca și la condițiile

pe care le găsesc tinerii greci în țări străine, scrie: „În momentul de față 450 tineri greci se află la Salzburg, în Austria, lipsiți de locuință și flămînzi”. Și totuși „soluția” emigrării se pare a fi singura cale indicată de autoritățile grecești tineretului din această țară. Astfel, așa cum citim în ziarul „ESTIA”, cunoscutul lider politic grec, dl. SOFOCLE VENIZELOS, într-o recentă cuvîntare la Salonica, a spus între altele: „În ceea ce privește tineretul care se zbate în ghiarele șomajului, guvernul grec propune ca singură soluție emigrarea”.

Ziarul „KATHIMERINI”, comentînd știrea că muncitorul minor Hristos Akaresis și-a pierdut brațul într-un accident de muncă lucrînd 12 ore pe zi, scrie că „este un caz tipic de desconsiderare a acestor norme elementare: 1. — munca minorilor; 2. — lipsa securității muncii; 3. — munca peste cele 8 ore legale și 4. — lipsa totală de control pentru preîntîmpinirea accidentelor și protejarea tinerilor de crunta exploatare”.

O nouă modă la New York: mersul cu capul în jos. În sfîrșit, capitalismul și-a găsit o imagine proprie.

Fabrici de diplome

SĂ mai spună cineva că în Statele Unite nu este usurată munca tineretului! Pînă și diplomele se produc în serie. Vrei să ieși doctor sau inginer? Nîmîc mai simplu! Fără cursuri, fără frecvență. „Doar” cu 1000 de dolari poți cumpăra o diplomă la oricare din cele 200 de fabrici de diplome false. Constatarea aparține Consiliului american pentru învățămînt, obiectivitatea ne cere să precizăm că tariful este uneori mai sczut. Filozofia fiind cotată mai prost, o diplomă de doctor în filozofie costă numai 350 dolari.

În concluzie reproducem următorul paragraf din editorialul publicat de „SATURDAY EVENING POST” sub titlul „Fabricarea de diplome false devine un mare business”: „Una din cele mai ușoare metode de a cîștiga bani este înființarea unei fabrici de diplome. Pentru această nu trebuie să ai absolut nimic în afară de o adresă. Oricine îți poate deschide un business chiar la el acasă. Un tînăr întreprinzător a făcut

Pe șoselele Floridei

Charles Lookwood, corespondentul ziarului „National Guardian”, care a vizitat recent Florida, scrie: „Într-un rînd am lăsat pe șosea cîteva copii de băine pentru păsări. Deodată, doi băiețanți s-au năpustit asupra acestor copii devorîndu-le cu o aviditate de lup. Într-o clipă mîle mi-au răspuns că nu au mîncat nimic în ziua aceea. Părinții lor sînt șomeri, în timp ce copiii americani rămîn sînt în căutarea unui dumical de pîine uscată — conchide corespondentul — antreprenzile americane sînt arhipline de alimente ce putrezesc.”